

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 18. septembra 2023. godine
Ref. br.: RK 2256/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

U

slučaju br. KI110/22

Podnosilac

Rrahman Ademi

**Ocena ustavnosti presude AC.br. 5049/20 Apelacionog suda od 20. aprila 2022.
godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Rrahman Ademi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u Ljipljanu, koga zastupa Nysret Mjeku, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [Ac.br. 5049/20] Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 20. aprila 2022. godine u vezi sa presudom [C. br. 404/19] Osnovnog suda u Prištini od 9. septembra 2019. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena prava zagarantovana članom: 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 20. [Odluke] i 22. [Procesuiranje podnesaka] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 25. [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
5. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 dana nakon njegovog objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe gore navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, nastaviće da se primenjuju na predmete koji su registrovani u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ukoliko su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 22. jula 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 2. avgusta 2022. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI110/22] imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërzhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Radomir Laban i Remzije Istrefi Peci (članovi).
8. Dana 2. avgusta 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva, istog dana Sud je poslao kopiju zahteva Apelacionom sudu.
9. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo i tom prilikom je otpočeo njegov mandat u Sudu.
10. Dana 31. avgusta 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je bio zaposlen kod Energetske korporacije Kosova a.d. (u daljem tekstu: EKK).

12. 28. juna 2016. godine, podnosilac zahteva je penzionisan sa navršenih preko 40 godina radnog staža kod poslodavca i imao je osnovnu platu u iznosu od 598,00 evra.
13. Dana 19. februara 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu tražeći da Sud obaveže EKK da mu isplati ukupan iznos u visini od tri mesečne plate na ime jubilarne nagrade za 40 godina radnog staža sa zakonskom kamatom od 8 % godišnje, počev od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, kao i troškove postupka, sve to u roku od 7 dana od dana prijema presude.
14. Dana 9. septembra 2019. godine, Osnovni sud je presudom [C. br. 404/19] **(i)** u celosti usvojio tužbu podnosioca zahteva; **(ii)** obavezao EKK da podnosiocu zahteva isplati tri mesečne plate u ukupnom iznosu od 1.749,00 evra sa zakonskom kamatom od 8 % godišnje, koja će se računati od datuma donošenja presude odnosno od 9. septembra 2019. godine pa do konačne isplate, kao i troškove postupka u iznosu od 269,00 evra, sve to u roku od 7 dana od dana prijema presude.
15. Osnovni sud je presudom [C. br. 223/19] obrazložio da podnosilac zahteva, na osnovu člana 52. Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu u visini tri mesečne plate.
16. Ne uvrđenog datuma, EKK je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv presude [C. br. 404/19] Osnovnog suda, zbog bitnih povreda odredaba Zakona o parničnom postupku, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava. Navodeći da je prvostepeni sud pogrešno usvojio tužbeni zahtev tužioca za isplatu tri zarade na ime jubilarne nagrade za 30 godina radnog staža tuženog, i pored toga što je ovaj radni staž ostvario u vreme kada nije bio na snazi Opšti kolektivni ugovor Kosova (OKUK), od 1.1.2015.godine, dok je tužba podneta 19. februar 2019.godine kada ovaj sporazum nije ni bio na snazi, kojim, između ostalog, nije ni tražio primarnu zaštitu okrivljenog, sa predlogom da se presuđena presuda preinači odbijanjem tužbenog zahteva tužioca.
17. Dana 20. aprila 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [AC. br. 5049/20] usvojio žalbu EKK-a kao osnovanu i preinačio presudu [C. br. 404/19] Osnovnog suda od 9. septembra 2019. godine, kako sledi:
- “ **PREINAČUJE** se presuda Osnovnog suda u Prištini, C.br.404/2019 od 09.09.2019.godine, tako što:
- I. ODBIJA SE KAO NEOSNOVANA** tužbeni zahtev tužioca Rrahmana Ademija iz Prištine, kojim je tražio da se obaveže tuženi Energeska Korporacia Kosovo, (KEK) a.d. u Prištini, da ću mu na ime jubilarne nagrade isplatiti 3 (tri) mesečne zarade, u ukupnom iznosu od 1.794,00€, sa zakonskom kamatom od 8% od dana ostvarivanja potraživanja, odnosno od 19.02. .2019 do konačne isplate.
- II. Parnici snose svoje troškove postupka.**”
18. Apelacioni sud je, između ostalog obrazložio da je, „prvostepeni sud, u slučaju usvajanja tužbenog zahteva tužioca, pogrešno primenio materijalno pravo u skladu sa članom 52. st. 1 podstav 1.3 i stav. 2. i 3. Opšteg kolektivnog ugovora Kosova u vezi sa članom 245. ZOO.
- Članom 52. važećeg Ugovora, koji je stupio na snagu od 1.1.2015. godine i trajao do kraja 2018. godine, pravo zaposlenih na jubilarnu naknadu u visini zarade u zavisnosti od toga koliko jubilarnih godina su navršile kod poslednjeg poslodavca 10 , 20 ili 30 godina radnog iskustva.

Prema nespornoj međusobnoj činjenici i drugim dokazima pronađenim u spisima predmeta, pravilno je prvostepeni sud utvrdio da je tužilac otišao u starosnu penziju sa 65 godina od 28.6.2016. isplaćene su mu nadoknada u visini jedne plate ali ne i 3 plate – kao jubilarnu nagradu za 30 godina radnog staža tužene, koji je završila negde 2002. ili 2003. godine, i da je tada OKUK (Opšte kolektivni Ugovor na Kosovu) nij bio e na snazi, i to ni pod kojim okolnostima važeći zakon nije predviđao da se ova naknada isplaćuje radnicima na Kosovu.

U vreme kada je tužilac penzionisan, Zakon br. 94/L-131 za penzijske šeme koje finansira država, u kojima nijedna odredba ne predviđa isplatu jubilarne nagrade ili prelazne zarade za odlazak u penziju, niti u međuvremenu, nije bilo izmene ili dopune ovog zakona, koji bi inače regulisao pitanje penzionisanja radnica na Kosovu.“

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi povredili njegovo pravo zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
20. Podnosilac zahteva navodi da, „Iz dosadašnjeg iskustva, Apelacioni sud u Prištini, nemamo slučaj koji je preinačio presudu Osnovnog suda, ali je odbio žalbu tužene kao neosnovanu i potvrdio Presude osnovnih sudova za naknadu 3 jubilarnih plata.“.
21. Podnosilac zahteva je u prilog svojih tvrdnji u vezi neujednačenosti sudske prakse sudu priložio sledeće odluke; a)presudu Apelacionog suda [Ac. br. 4351/19] od 17. septembra 2019. godine, b) presudu Apelacionog suda [Ac. br. 1268/2020] od 15. septembra 2021. godine, c) presudu Apelacionog suda [Ac. br. 4431/2019] od 24. decembra 2019. godine i d) presudu Apelacionog suda [Ac. br. 2500/2019] od 30. jula 2020. godine.
22. Podnosilac zahteva dalje navodi da, „Akt Apelacionog suda u Prištini, odbijenom presudom za podnosilaca podneska predstavlja povredu ljudskih prava za pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava Kosova. Stoga, po ovom osnovu, podnosilac zahteva od Ustavnog suda Kosova, nakon ocene dokaza priloženih uz ovaj zahtev, da poništi presudu Apelacionog suda u Prištini, Ac.br.5049/2020 od 20.04.2022. , i ostaviti na snazi presudu Osnovnog suda u Prištini, C.br.404/19 od 09.09.2019.“.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31

[Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo

naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

ZAKON br. 03/L-212 O RADU

Član 87. Rok zastarevanja

Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva.

Član 90. Kolektivni ugovor

[...]

4. Kolektivni ugovor može da bude sklopljen za vremenski određeni period ne duži od tri (3) godine”.

OPŠTI KOLEKTIVNI SPORAZUM KOSOVA

Član 52. Jubilarne nagrade

1. Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to za:

1.1. za 10 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od jedne njegove mesečne plate;

1.2. za 20 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od dve njegove mesečne plate;

1.3. za 30 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od tri njegove mesečne plate.

2. Poslednji poslodavac je taj koji plaća jubilarne poklone.

3. Jubilarni poklon se plaća u roku od mesec dana, nakon ispunjivanja uslova iz ovog stava.

[...]

Član 82.

1. Ovaj Opšti Kolektivni Sporazum Kosova (OKSK), potpisan od strane Partnera pri Ekonomsko-Socijalnom Savetu Kosova, stupa na snagu od datuma: 01.01.2015.

Pravno mišljenje o jubilarnoj nagradi Vrhovnog suda Kosova, 23. februar 2023. godine

[...]

Primenljivi sporazum/ugovori

II. Opšti kolektivni ugovor Kosova od 18.03.2014. godine, koji su potpisale organizacije poslodavaca (Privredna komora Kosova i Kosovska poslovna alijansa), organizacije zaposlenih (Unija nezavisnih sindikata Kosova), kao i Vlada Republike Kosovo, (Ministarstvo rada i socijalne zaštite), (u daljem tekstu: Opšti kolektivni ugovor Kosova) primenjuje se u periodu od 01.1.2015. godine do 31.12.2017. godine.

[...]

Uslovi za ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu:

„VI. Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog ugovora Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52. ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina zaposlenja za 10, 20 i 30 godina dostigne u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina mora biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca“

[...]

Obrazloženje pravnog mišljenja

[...]

Obrazloženje tačke II (dva) pravnog mišljenja - Što se tiče tačke II (dva) ovog pravnog mišljenja, budući da se radi o sprovođenju Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, za vremenski period na koji se treba primenjivati opšti kolektivni sporazum, u vezi pravno-građanskih odnosa nastalih od 01.01.2015.godine pa nadalje, Vrhovni sud Kosova navodi da se ovaj sporazum primenjuje u vremenskom periodu od 01.01.2015.godine do 31.12.2017.godine. Obrazloženje za tačku II ovog pravnog mišljenja je povezano sa obrazloženjem iz tačke I ovog pravnog mišljenja, s tim što se u ovom slučaju tačka II (dva) odnosi na pravno-građanske odnose koji su nastali nakon stupanja na snagu Opšteg Kolektivnog Sporazuma Kosova. Stav Vrhovnog suda Kosova, načelno podržava koncept da se i na zahteve za jubilarnu nagradu primenjuju odredbe ugovora koji je bio na snazi u vreme nastanka pravno-građanskog odnosa, ako je sporno pitanje presuđeno i odlučeno od strane suda dok se taj sporazum bio na snazi. U praksi se predstavlja kao dilema, da u pojedinim slučajevima pogrešno su primenjene odredbe Opšteg kolektivnog sporazuma, ističući da isti treba primenjivati od 01.01.2015 - 31.12.2018. godine, sa obrazloženjem da iz ovog sporazuma nijedna strana potpisnica nije povučena u predviđenom roku od tri meseca pre isteka, pozivajući se na član 81 stav 1 kojim se određuje da: "Iz OKSK-a, stranke mogu da se povuku tri (3) meseca pre isteka njegovog validnosti putem pisma preporuke. Povlačenje iz ovog OKSK-a se objavljuje u Službenom listu Kosova". U stavu 2 ovog člana određuje se da: "Ukoliko nijedna stranka po isteku roka nije se povukla iz OKSK-a, njegovo sprovođenje se nastavlja još godinu

dana“. Za Vrhovni sud Kosova ovakav zaključak je pogrešan, budući da je Privredna komora Kosova, kao potpisnica ovog sporazuma, sa obaveštenjem o povlačenju iz sporazuma, obratila Ministarstvu rada i socijalne zaštite Kosova, dana 09.11.2017, sa br. protokola 01-499, koje je obaveštenje objavljeno u Službenom listu Kosova, dana 13.11.2017.godine, a iz ovoga proizilazi da je povlačenje izvršeno u roku utvrđenom članom 81 stav 1 i 2 predmetnog sporazuma i da je isti nema validnost nakon protekom roka za koji je zaključen, odnosno posle 31.12.2017.godine, iz razloga što: rečenica upotrebljena u članu 81 stav 1, gde je određeno da: “Iz OKSK-a stranke mogu da se povuku tri (3) meseci pre isteka njegovog važenja putem pisma preporuke“, je dvosmislena rečenica, jer nije jasno da li je reč o periodu od tri meseca pre isteka ili je reč o poslednja tri meseca do isteka roka važenja sporazuma, i ako uzmemo za osnovu i formulaciju „Ako iz OKSK-a, nakon isteka roka...“ u stavu 2, ova dvosmislenost se još više povećava i postaje još nejasnija jer nije jasno da se odnosi na isteka roka iz stava 1 ovog člana ili se odnosi na protek roka Opšteg kolektivnog sporazuma, pa u ovom slučaju na osnovu odredaba člana 85 i 87 Zakona o obligacionim odnosima br. 04/L-077, kojim se utvrđuje da: “Nejasne odredbe u ugovoru bez naknade treba tumačiti u smislu koji je manje težak za dužnika, a u ugovoru sa naknadom u smislu kojim se ostvaruje pravičan odnos uzajamnih davanja“. U konkretnom slučaju, Opšti kolektivni sporazum, po svojoj prirodi u odnosu na poslodavce, je da stvara samo obaveze za koje ne postoji protiv nagrada zaposlenih u odnosu na obaveze nastale ovim ugovorom, stoga bi trebalo smatrati da se u ovom konkretnom slučaju, samim tim što je Privredna komora Kosova, kao potpisnica ovog sporazuma, uz obaveštenje se povukla iz sporazuma, član 81 stav 2 ovog sporazuma nije moglo biti primenjen.

[...]

Obrazloženje tačke VI (šest) pravnog mišljenja - Obrazloženje tačke VI ovog pravnog mišljenja je povezano sa obrazloženjem iz tačke I i II ovog pravnog mišljenja, osim što se u ovom slučaju tačka VI odnosi na pravno-građanske odnose koji su nastali nakon stupanja na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova. U praksi se predstavlja kao dilema, da se jubilara godina rada od 10, 20 i 30 godina, treba li da se navrši u vreme kada se ovaj sporazum primenjuje kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca. U sudskoj praksi se sreću različita tumačenja, ocene i načini odlučivanja o tome koji uslovi treba biti ispunjeni da bi se steklo pravo na jubilaru nagradu. Stav Vrhovnog suda Kosova je da: zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova ima pravo na jubilaru nagradu kako je određeno članom 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da jubilara godina rada od 10, 20 i 30 godina navrši u vreme primene ovog sporazuma kao u tački II ovog pravnog mišljenja i b) radni staž od 10, 20 i 30 godina mora biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca, iz razloga što je članom 52 stav 1 ovog sporazuma određeno da: “Zaposleni ima pravo na jubilaru nagradu i to: a) za 10 godina neprekidnog radnog staža kod poslednjeg poslodavca, u vrednosti jedne njegove mesečne zarade; b) za 20 godina neprekidnog radnog staža kod poslednjeg poslodavca, u vrednosti dve njegove mesečne zarade i c) za 30 godina neprekidnog radnog staža kod poslednjeg poslodavca, u vrednosti tri njegove mesečne zarade“. Iz tumačenja člana 52 stav 1 ovog sporazuma jasno proizilazi da bi ostvario pravo na jubilaru nagradu zaposleni treba da ispunjava uslove iz tačke II i VI ovog pravnog mišljenja.

Prihvatljivost zahteva

23. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom.
24. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

25. Sud se dalje poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, kojima je utvrđeno:

Član 48.

[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.

[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

26. Pored toga, Sud se poziva na pravilo 34. (1) (c) Poslovnika, koje propisuje:

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivom:

[...]

(c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, [...].”

27. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [AC.br. 5049/20] Apelacionog suda od 20. aprila 2022. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom i podneo je svoj zahtev u roku koji je određen zakonom.
28. Međutim, pored ovih uslova, Sud takođe mora da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni u pravilu 34. [Kriterijumi prihvatljivosti], tačnije stavu (2) Poslovnika, kojim je utvrđeno:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnosilac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkrepio/la svoju tvrdnju.”.

29. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao “očigledno neosnovan” u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koje karakteriše “jasno ili očigledno odsustvo povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi, i na kraju, (iv) “konfuzni i nejasni” navodi (vidi predmete ESLJP-a [Kemmachev protiv Francuske, predstavka br. 17621/91](#), kategorija (i), [Mentzen protiv Litvanije, predstavka br. 71074/01](#), kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine, predstavka br. 4241/03](#), kategorija (iii)).
30. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno prilikom ocene da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja koji je sadržan u ovom zahtevu i relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u saglasnosti sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
31. Sud napominje da se suština ovog slučaja odnosi na tužbu koju je podnosilac zahteva podneo protiv svog poslodavca, EKK-a, tražeći da mu tuženi EKK nakon njegovog penzionisanja prizna isplatu 3 (tri) mesečne zarade na ime jubilarne nagrade za 30 godina radnog staža predviđene u (OKUK) na nivou zemlje. Osnovni sud je prihvatio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i obavezao EKK da podnosiocu isplati 3 (tri) mesečne zarade nas ime jubilarne nagrade za 30 godine radnog staza. Nakon žalbe EKK Apelacionom sudu, isti je usvojio žalbu EKK-a kao osnovanu i preinačio presudu Osnovnog suda na način da je odbio zahtev podnosioca za jubilarnom nagradom kao neosnovan jer u vreme kada je podnosilac penzionisan nije bio na snazi Opšti (OKUK) koji su predviđeni uslove za jubilarne nagrade.
32. S tim u vezi, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da su osporenim presudom povređena njegova ustavna prava zagarantovana članom 31, Ustava.
33. Kao što je gore navedeno, Sud podseća da je tvrdnja podnosioca zahteva povezana sa njegovom tvrdnjom da su redovni sudovi, konkretnije Apelacioni sud, odlučili drugačije ostalim sličnim slučajevima.
34. Sud primećuje da u vezi sa tim, podnosilac zahteva u suštini tvrdi da je: i) kroz odluke redovnih sudova bio tretiran nejednako u odnosu na druge; ii) i da su kršena načela pravne sigurnosti kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova.
35. U nastavku, Sud će elaborirati: (i) načela i kriterijume utvrđene sudskom praksom ESLJP-a i Suda u vezi sa nedostatkom doslednosti sudskih odluka; (ii) primenu istih u konkretnom slučaju.

Načela i kriterijumi utvrđeni kroz sudsku praksu ESLJP-a i Suda u pogledu nedoslednosti sudskih odluka

36. S tim u vezi, Sud prvo ističe da je načela i kriterijume koje je utvrdio ESLJP, ovaj Sud, prilikom razmatranja tvrdnji podnosioca zahteva o povredi načela pravne sigurnosti, kao rezultat kontradiktornih odluka takođe primenio u svojoj sudskoj praksi (vidi predmete Suda KI87/18, podnosilac zahteva „[IF Skadeforsikring](#)“, presuda od 27. februara 2019. godine; i KI35/18, podnosilac zahteva [Bayerische Versicherungsverband](#) presuda od 6. januara 2019 . godine, gde je Sud, između

ostalog, utvrdio povredu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije u sudskoj praksi ESLJP-a).

37. U svetlu razvoja opštih načela u pogledu nepostojanja konzistentnosti utvrđene sudskom praksom, Sud se prvo poziva na sudsku praksu ESLJP-a, koja je kontinuirano naglašavala da je jedna od bitnih komponenti vladavine prava pravna sigurnost, koja, između ostalog, garantuje izvesnu sigurnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudove (vidi slučaj ESLJP *Brumărescu protiv Rumunije* [VV], zahtev [br. 28342/95](#), stav 61; slučaj *Ştefănică i drugi protiv Rumunije*, zahtev [br. 38155/02.](#), presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 38, i slučaj *Şahin dhe Perihan Şahin protiv Turske*, zahtev [br. 13279/05](#), presuda od 20. oktobra 2011. godine, stav 56).
38. Prema ESLJP-u: „...prisustvo kontradiktornih sudskih odluka, s druge strane, može stvoriti situacije pravne nesigurnosti, što bi umanjilo poverenje javnosti u pravosudni sistem“ (vidi slučaj *Paduraru protiv Rumunije*, zahtev [br. 63252/00](#), stav 98; *Vinčić i drugi protiv Srbije*, zahtev [br. 44698/06](#), stav 56; presuda od 1. decembra 2009. godine; i slučaj *Ştefănică i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 38). ESLJP je, međutim, precizirao da ne postoji stečeno pravo na doslednost sudske prakse. (vidi slučaj *Unéđić protiv Francuske*, slučaj [br. 20153/04](#), od 18. decembra 2008. godine stav 74; vidi, gore citiran slučaj, *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, stav 56; vidi, takođe gore citiran, slučaj Suda KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 65; kao i slučaj KI42/17, podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, rešenje o neprihvatljivosti, 25. januar 2018. godine, stav 33).
39. U nastavku, ESLJP je utvrdio tri osnovna kriterijuma, koja su takođe prihvaćena u sudskoj praksi Suda za utvrđivanje da li navodna divergencija u sudskim odlukama predstavlja povredu člana 6. ESLJP-a, a koja određuju sledeće: i) da li postoje „duboke i dugoročne“ razlike u sudskoj praksi; (ii) da li domaći zakon uspostavlja sposobne mehanizme koji mogu da reše takve divergencije; i (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom (u ovom kontekstu, vidi slučajeve ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije* (br. 1), zahtev [br. 30658/05](#), presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37–39; *Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, zahtev [br. 76943/11](#), presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116–135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, zahtev [br. 23530/02](#), presuda od 2. jula 2009. godine stavovi 49–50; *Nejdet Şahin dhe Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 53; i vidi slučaj Suda, KI29/17, podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, rešenje o neprihvatljivosti, od 5. septembra 2017. godine, stav 51; i vidi, takođe iznad citirane, slučajeve Suda, KI42/17, podnosilac zahteva *Kushtrim Ibraj*, stav 39; KI87/17 podnosilac zahteva „*IF Skadiforsikring*“, stav 67, citiran iznad; KI35/18 podnosilac zahteva „*Bayerische Versicherungsverband*“, citiran iznad, stav 70; KI107/19, podnosilac zahteva *Gafurr Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti, od 11. marta 2020. godine).
40. Sud primećuje da je ESLJP prilikom razvoja koncepta „dubokih i dugoročnih razlika“ takođe uzeo u obzir da li je neslaganje izolovano ili utiče na veliki broj ljudi (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije* citiran iznad, stav 135).
41. Sud, s tim u vezi, takođe naglašava da ESLJP nije utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a u slučajevima divergentne sudske prakse i ako je to uticalo na veliki broj ljudi u vezi sa istim pitanjem tokom kratkog vremenskog perioda pre nego što su se relevantne kontradikcije rešile od viših sudova, dajući tako mogućnost državnim mehanizmima da obezbede odgovarajuću doslednost (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Albu i drugi protiv Rumunije*, presuda od 10. maja 2012. godine, stavovi 42–43).

42. Ovo poslednje se odnosi na drugi i treći kriterijum, odnosno na postojanje mehanizma sposobnog da rešava nedoslednosti u sudskoj praksi i da li je ovaj mehanizam korišćen i sa kojim efektom. S tim u vezi, ESLJP je prvobitno zaključio da nepostojanje takvog mehanizma predstavlja povredu prava na redovan sudski proces zagarantovan članom 6. EKLJP-a (vidi, u ovom kontekstu, *Tudor Tudor protiv Rumunije*, zahtev [br. 21911/03](#), presuda od 4. marta 2009. godine, stavovi 30–32; i *Ștefăniță i drugi protiv Rumunije*, presuda od 2. februara 2010. godine, stavovi 37–38; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 54).

Primena ovih načela i kriterijuma u okolnostima konkretnog slučaja

43. U nastavku, Sud će primeniti iznad elaborirana načela u okolnostima konkretnog slučaja, primenjujući kriterijume na osnovu kojih se Sud i ESLJP bave pitanjima divergencije u odnosu na sudsku praksu, počevši od ocene da li su u okolnostima konkretnog slučaja: (i) navodne divergencije u sudskoj praksi „duboke i dugoročne“ i ako je to slučaj; (ii) postojanje mehanizama sposobnih da razreše dotičnu divergenciju; i (iii) procenu da li su ovi mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom u okolnostima konkretnog slučaja.
44. U početku, Sud takođe treba da ponovi da, na osnovu sudske praske ESLJP-a i Suda, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima, pošto njihova nezavisnost mora biti poštovana (vidi predmet ESLJP *Adamsons protiv Letonije*, citiran iznad, stav 118; vidi takođe slučajeve Suda KI87/18 podnosilac zahteva *IF Skadeforsikring* i KI35/18 podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citirani iznad).
45. Štaviše, podnosilac zahteva u vezi sa tvrdnjama o ustavnoj povredi osnovnih prava i sloboda kao rezultat divergencija u sudskoj praksi, mora da iznese Sudu relevantne argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučajeva u kojima se tvrdi da su različito rešeni od strane redovnih sudova, što je rezultiralo kontradiktornim odlukama u sudskoj praksi i koje je moglo rezultirati kršenjem njihovih ustavnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi slučaj KI35/18 citiran iznad, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 76 citirani iznad).
46. S tim u vezi, ESLJP priznaje da je mogućnost divergencija u sudskoj praksi prirodna karakteristika svakog pravosudnog sistema zasnovanog na sistemu nacionalnih sudova koji imaju vlast nad svojom teritorijalnom nadležnošću. Takođe priznaje da takve razlike mogu nastati, kao u ovom slučaju, unutar iste nadležnosti. Ovo samo po sebi ne može biti u suprotnosti sa pravom zagarantovanim EKLJP-om (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLJP-a *Santos Pinto protiv Portugala*, zahtev [br. 39005/04](#), presuda od 20. maja 2008. godine, stav 41).
47. Shodno tome, Sud prvo podseća na tvrdnju podnosioca zahteva koji navodi da njegov slučaj nije tretiran na isti način u poređenju na drugim predmete koji su po njemu identični, čak i pored istih činjeničnih i pravnih okolnosti, dodavši da su redovni sudovi doneli različite odluke u istim slučajevima.
48. Sud primećuje da su svi slučaja koje je podnosilac zahteva podneo Sudu, u prilog svojoj tvrdnji o povredi načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije u sudskoj praksi, tvrdeći da su u istim okolnostima kao i njegov slučaj, parničari takođe zaposleni kod istog poslodavca. Podnosilac zahteva je pred Sudom izneo četiri presude Apelacionog suda.

49. Sud, vraćajući se na tvrdnju podnosioca zahteva da su redovni sudovi, odnosno Apelacioni sud, u četiri identična slučaja odlučio drugačije, Sud podseća da je u gore citiranim slučajevima KI87/18 i KI35/18 našao povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije sudske prakse. U slučaju KI87/18 u oceni 3 (tri) predmeta Vrhovnog suda, donetih u vremenskom periodu od 3 (tri) godine i u slučaju KI35/18 u proceni 9 (devet) slučajeva Vrhovnog suda donetih u vremenskom periodu od 5 (pet) godina i nakon što je utvrdio da su: (i) postojale „*duboke i dugoročne razlike*“; (ii) da je postojao mehanizam Vrhovnog suda za usklađivanje sudske prakse; međutim (iii) gore pomenuti mehanizam nije korišćen (vidi slučajeve Suda KI87/18, citiran iznad, stav 79 i stavovi od 81 do 85; i slučaj KI35/18, citiran iznad, stav 70 i stavovi od 110 do 111).
50. Dok je Sud u gore citiranim slučajevima KI29/17, KI42/17 i KI107/19 ocenio da se ne mogu naći „*duboke i dugoročne razlike*“, u poređenju samo 2 (dva) slučaja čak ako isto mogu biti kontradiktorne. U ovom slučaju, u takvoj okolnosti gde se podnosioci zahteva pozivaju samo na odluku koja sadrži nalaze i zaključke različite od odluke donete u slučaju podnosioca zahteva, Sud nije našao da je povređeno načelo pravne sigurnosti (vidi slučajeve Suda: K29/17 citiran iznad, stav 53; KI42/17 citiran iznad, stav 44;; i KI107/19, citiran iznad, stav 75).
51. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, Sud podseća da je podnosilac zahteva podneo Sudu presudu Apelacionog suda [Ac. br. 4351/19] od 17. septembra 2019. godine, presudu Apelacionog suda [Ac. br. 1268/2020] od 15. septembra 2021. godine, presudu Apelacionog suda [Ac. br. 4431/2019] od 24. decembra 2019. godine i presudu Apelacionog suda [Ac. br. 2500/2019] od 30. jula 2020. godine.
52. Međutim, pozivajući se na slučajeve koje je podnosilac zahteva referisao, Sud iz gore navedenih presuda konstatuje da je u sva četiri slučaja Osnovni sud usvojio zahteve podnosioca za isplatom jubilarnih plata (napomena Suda: podnosilac zahteva nije dostavio Sudu odluke prvostepenog suda za ove slučajeve). Nadalje, nakon žalbe koju je EKK uložio Apelacionom sudu, između ostalog navodeći da je u sva četiri slučaja OKUK nije bio u primenu u trenutku podnošenja zahteva, potonji je odbio žalbu kao neosnovanu na osnovu toga što je u prvom slučaju R.M. Apelacioni sud presudom [Ac. br. 4351/19] od 17. septembra 2019. godine, utvrdio da je u konkretnom slučaju podnosilac tužbu podneo 9. marta 2018.godine, penzionisan je 02. maja 2015. godine, dok je OKUK stupio na snagu od 01. januara 2015. stoga je pravo na naknadu jubilarne nagrade pravo koje pripada tužiocu i koje je podneto u zakonskom roku i u vreme dok je OKUK bila na snazi, u drugom slučaju H.M., kome je Osnovni sud takođe usvojio tužbu za isplatu jubilarnih plata, a zatim je, nakon žalbe EKK-a, Apelacioni sud presudom [Ac. br. 1268/20] od 15. septembra 2021. godine odbio žalbu EKK-a, ističući da, „...*jubilarna nagrada je predviđena pre važenja Opšteg kolektivnog ugovora koji je stupio na snagu i počeo da se primenjuje od 01.01.2015.godine i da je u vreme kada je tužilac otišao u penziju bila na snazi. Takođe prema odredbama člana 4. st. 3 Zakona o radu, predviđeno je da se kolektivnim ugovorom i internim aktima može definisati više prava za zaposlene od onih definisanih odredbama Zakona o radu, te su u tom pogledu žalbe neosnovane.*“. U trećem slučaju M.SH. Apelacioni sud presudom [Ac. br. 4431/19] od 24. decembra 2019. godine, utvrdio da je u konkretnom slučaju podnosilac tužbu podneo 2. marta 2018.godine, penzionisan je 26. decembra 2017. godine u momentu kada je imao preko 40 godina radnog staža, što se tiče zastarelosti potraživanja Apelacioni sud je naveo u ovom slučaju potraživanje je takvo da je propisano u roku od 3 godine nakon penzionisanja tužioca, Apelacioni sud je u ovom slučaju rok je protekao oslanjajući se pri tom na članom 52 stav 1 Opšteg kolektivnog ugovora od 18.03.2014. U četvrtom slučaju R.A. Apelacioni sud presudom [Ac. br. 2500/19] od 30. jula 2020. godine, utvrdio da je u konkretnom slučaju podnosilac tužbu

podneo 21. marta 2018. godine, penzionisan je 8. oktobra 2017. godine u momentu kada je imao preko 30 godina radnog staža, Apelacioni sud je naveo u ovom slučaju da je članom 87 Zakona o radu predviđeno je da svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u roku od tri godine od dana podnošenja zahteva, u ovom slučaju tužilac je penzionisan 08.10.2017. godine, a podneo je tužbu 21.03.2018, te tužba nije zastarela.

53. U slučaju podnosioca zahteva, Sud podseća da je Osnovni sud usvojio u celosti tužbu podnosioca zahteva na osnovu toga što je: (i) podnosilac zahteva je ispunio uslove za penziju 28. jun 2016 godine sa navršenih 44 godine radnog staža; da je (ii) tužbu sudu podneo 19.02.2019. godine, odnosno u roku od tri godine; sve to u skladu i u periodu kada (iii) je bio na snazi Opšti kolektivni sporazum.
54. Sud takođe podseća da je Apelacioni sud prihvatio žalbu EKK-a preinačio prvostepenu presudu i u potpunosti odbio tužbu podnosioca zahteva obrazlažući da je podnosilac zahteva uslov za 3 jubilarne plate ispunio 2002 ili 2003 godine, da tada OKUK nije bio na snazi i da ta mogućnost bila predviđena važećim zakonima na Kosovu u tom periodu.
55. Sud podseća da Sud nalazi da je odluka Apelacionog suda, u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja takođe u skladu i sa pravnim mišljenjem o jubilarnoj nagradi koju je izneo na Opštoj sednici Vrhovni sud, 27. februara 2023. godine, kako je gore elaborirano, iako je sama odluka doneta pre donošenja pravnog mišljenja Vrhovnog suda.
56. S tim u vezi, Sud smatra da je osporena presuda Apelacionog suda opravdana i da se za tumačenje potonje, u pogledu činjenica koje je podnosilac zahteva dao na ocenu, ne može reći da je proizvoljno, ne obrazloženo ili da je moglo da utiče na pravično suđenje, već se jednostavno radilo o tumačenju i primeni zakona (vidi analogno, slučaj KI29/17, podnosilac zahteva [Adem Zhegrova](#) citiran iznad, stav 57).
57. Podsećajući na obavezu utvrđenu sudskom praksom Suda da podnosioci zahteva moraju da iznesu Sudu relevantne argumente u vezi sa činjeničnom i pravnom sličnošću slučajeva za koje se tvrdi da su ih redovni sudovi različito rešavali, što je dovelo do kontradiktornih odluka u sudskoj praksi, Sud primećuje da pored dostavljanja četiri odluke Apelacionog suda, gde podnosilac zahteva navodi slične činjenične i pravne okolnosti kao one u njegovom slučaju, podnosilac zahteva nije uspeo da Sudu iznese dodatne argumente, ili druge slučajeve o kojima je Apelacioni sud odlučivao drugačije, i samim tim i nije da potkrepi svoju tvrdnju o povredi pravne sigurnosti kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova.
58. Stoga, u svetlu svoje sudske prakse, Sud ocenjuje da nije moguće utvrditi postojanje „*dubokih i kontinuiranih razlika*“ u sudskoj praksi Apelacionog suda koje ugrožavaju načelo pravne sigurnosti pozivajući se na dve presude Apelacionog suda (vidi analogno slučaj KI29/17, podnosilac zahteva [Adem Zhegrova](#), citiran iznad, stav 53.).
59. Prema tome, Sud smatra da ni broj presuda koje su predstavljene kao kontradiktorne, ni način na koji je Apelacioni sud ocenio i postupio u slučaju podnosioca zahteva ne stvaraju dovoljan osnov da opravda tvrdnju o povredi načela sigurnosti kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova (vidi slučaj KI29/17 citiran iznad, stav 58.).

Zaključak

60. Kao zaključak, Sud nalazi da su tvrdnje podnosioca zahteva za povredu prava zagantovanih u gore navedenim članom Ustava očigledno neosnovane, jer se iste

kvalifikuju kao tvrdnje koje pripadaju trećoj kategoriji (iii) „nepotkrepljene ili neopravdane“ tvrdnje po ustavnim osnovama.

61. Stoga, Sud zaključuje da se zahtev, u celini, mora proglasiti očigledno neosnovanim i stoga neprihvatljivim po ustavnim osnovama, u skladu sa pravilom 34. (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i u skladu sa pravilom 34. (2) Poslovnika o radu, dana 31. avgusta 2023. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatići

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani